

Què és l'Ètica?

1. Ètica i moral
2. Tasques de l'ètica
3. Alguns conceptes rellevants:
 - 3.1 Accions morals
 - 3.2 Normes morals
 - 3.3 Responsabilitat moral
 - 3.4 Valoració moral
 - 3.5 Obligació moral
 - 3.6 Problemes morals
4. Conclusió

- Ètica

- “Ètica” deriva del grec ethos.

- Dos significats i dues maneres d'entendre i explicar el comportament moral:

- Caràcter, manera de ser (s. -IX o -VIII)

- El comportament moral depèn del “caràcter” o “manera de ser”.

- Les normes i els valors morals són immutables.

- Ús, costum, hàbit (s -V)

- El comportament moral depèn dels hàbits o costums (de la cultura).

- Les normes i els valors morals són modificables per acord social.

- És necessària l'educació moral per aprendre “bons” hàbits.

- Moral

- “Moral” deriva del llatí mos, moris.

- Dos significats:

- “Costum” (significat comú amb la paraula “ètica”).
- “Norma” o “precepte”.

- Concepció llatina de la moral:

- Moral → “bon costum”

- models socials de comportament que serveixen per a valorar el comportament de les persones.
- “formes de vida” les quals reflecteixen les idees compartides en una societat sobre el valor i el sentit de les coses.

- Unió dels significats de “ètica” i “moral”
 - Moral: Accions i productes humans que podem valorar com “bons” o “dolents”.
 - Ètica: Reflexió sobre la moral per a resoldre:
 - Problemes que té una persona amb si mateixa.
 - Problemes que tenim quan convivim amb altres persones.
- L'ètica és reflexió filosòfica sobre la moral.

- Tasques de l'ètica:
 - Investigar el comportament moral:
 - Punt de partida: la descripció de la vida quotidiana (ètica descriptiva).
 - Crítica i reformulació de les normes morals vigents en la vida quotidiana d'acord amb principis racionals (ètica normativa).
 - Revisió i qüestionament dels principis racionals establerts per l'ètica normativa (metaètica).
 - Finalment, l'ètica ens ofereix normes, valors i principis morals concrets per a orientar la nostra conducta en la vida quotidiana (ètica aplicada).

- Objectius:
 - Descriure i explicar els diversos fenòmens de la vida moral.
 - Fer una teoria general de la conducta humana.

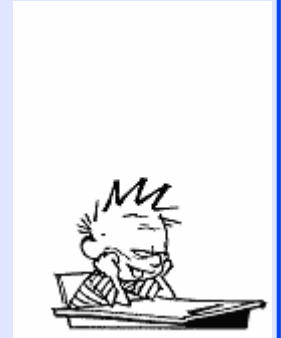
- Fenomen que més li interessa:
 - El procés de moralització o de transmissió de normes morals (inclòs dins del procés de socialització)

- Definició:
 - Procés pel qual aprenem i interioritzem, en el transcurs de la nostra vida, els diversos elements de la nostra cultura, els integrem en l'estructura de la nostra personalitat, sota la influència d'experiències i agents socials significatius, i ens adaptem així a l'entorn social on vivim.
 - Tres aspectes fonamentals de la socialització:
 - Adquisició de la cultura: valors, normes, codis simbòlics, regles de conducta.
 - Integració de la cultura en la pròpia personalitat.
 - Adaptació a l'entorn social.

- Agents socialitzadors:

- Les famílies
- Les amistats
- L'escola (les institucions educatives)
- Els mitjans de comunicació: televisió, ràdio, periòdics, còmics,
- Publicitat
- Ídols: de música, d'esport, de pel·lícules, vídeo-jocs
- ...

- Instrument per a socialitzar:

- El llenguatge

- El que ens transmeten:

- Valors sobre la posició que ocuparem en la societat:

- Papers socials i de classe.

- Papers en funció del gènere (home-dona).

- Un determinat llenguatge que va des de la forma de parlar fins el que es pot o no menjar, passant per la manera de vestir i de relacionar-nos amb les altres persones.

- Observació:
 - Encara que estiguem “modelades” per la societat, podem decidir entre:
 - deixar-nos influir sense més (ser “modelades” per la nostra cultura), o
 - triar un comportament inspirat per uns altres valors, encara que no siguin dominants (“modelar” la nostra cultura amb el nostre comportament).

- Alguns resultats de la seua investigació:
 - El nostre comportament és fruit d'un procés de socialització.
 - Decidir “no-seguir” algunes de les normes imposades per l'ús i el costum suposa nombrosos entrebancs.
 - Ens ajuda a decidir quines normes obeir i quines substituir o rebutjar.

- Estableix principis generals que:
 - S'autorrecomanen i
 - Fonamenten racionalment les normes morals vigents.
- Ens proporciona codis de normes morals per abastar la “vida bona”.
 - Plató: preferible sofrir la injustícia que cometre-la.
 - Utilitarisme: procurar la major felicitat pel major nombre de persones.
 - Kant: obra segons la norma que pugues convertir en llei universal.

- És una reflexió crítica sobre les ètiques normatives.
 - Investiga el llenguatge que utilitzem quan parlem sobre el que hem de fer.
 - Qüestions que pretén resoldre:
 - Característiques definidores del llenguatge moral.
 - Semblances i diferències entre el llenguatge utilitzat per a enunciar fets empírics i l'emprat per a pronunciar manaments.
 - Com parlem quan diem què hem de fer?
 - Què volem dir amb les paraules “bo”, “correcte”, “just”?

- Proposa normes concretes aplicables a la nostra vida quotidiana.
 - Aquestes normes es tradueixen en codis deontològics (elaborats per majoria o per consens).
 - Exemples:
 - els de la pràctica mèdica,
 - els de la creació i utilització de noves tecnologies,
 - els dels negocis,
 - els de la política, etc.

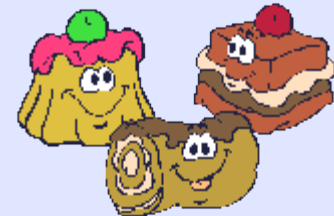
Tasques de l'ètica

- Els punts de partida i arribada de la reflexió ètica són la vida quotidiana.
 - Perquè busquem resoldre dilemes morals:
 - És just el dret a la propietat privada? Moviment Okupa
 - Hem de rebre una assistència mèdica adequada? SIDA
 - Podem decidir sobre la maternitat? Avortament
 - Podem triar morir dignament? Eutanàsia
 - Sempre hem d'obeir totes les lleis vigents?
Desobediència civil
 - És la violència una manera desitjable de resoldre conflictes? Pacifisme
 - Volem tenir llibertat d'expressió? Publicitat i manipulació
 - Està justificat el paternalisme? Feminisme
 - És just el sistema econòmic capitalista?

Alguns conceptes rellevants

- L'anàlisi d'una acció moral ens descobreix una sèrie de conceptes interrelacionats.
- Per exemple:
 - Acció moral: ajudar una persona agredida
 - Norma: "Hem d'ajudar-nos entre nosaltres".
 - Responsabilitat: Evitar les agressions.
 - Valor: Integritat física o psíquica de les persones.
 - Obligació: perquè valorem positivament aquest tipus de comportament.

- Definició:
 - Acció feta de manera conscient i lliure i que, a més, té conseqüències sobre altres persones. [Tornar a "Valoració moral"](#)
- Elements:
 - Motiu: Per què ho faig?
 - Intenció, fi: Per a què ho faig?
 - Mitjans: Com ho faig? ("el fi no justifica els mitjans").
 - Resultat i conseqüències: Què aconseguisc en fer-ho? [Tornar a "Valoració moral"](#)

- Aclariments preliminars:
 - Una norma és una regla la qual ens indica com fer alguna cosa.
 - Les normes expressen obligacions (deures).
 - Hi ha diversos tipus de normes:
 - Normes de cortesia: “cedir el pas a les persones grans”.
 - Normes de trànsit: “respectar el pas de vianants”.
 - Normes de convivència social: “mantenir neta l'aula”.
 - Normes morals: “dir la veritat”.
 - Normes legals: “pagar impostos a l'Estat”.

- Definició:
 - Les normes morals són normes generals que regulen la conducta d'una persona respecte d'altres persones en els aspectes que fan referència a:
 - la preservació de la integritat física,
 - el benestar,
 - la distribució equitativa dels recursos limitats i
 - la llibertat d'actuar.

Responsabilitat moral

- La responsabilitat té a veure amb:
 - la consciència i
 - la llibertat.
- Només serem responsables del nostre comportament moral quan:
 - El nostre comportament tinga un caràcter conscient.
 - La ignorància és un eximent de la responsabilitat.
 - La nostra conducta siga lliure.
 - La coacció és un eximent de la responsabilitat.

- Definició:
 - Valorar és atribuir un valor a una acció o producte humà.
- Elements:
 - El valor atribuïble: Els **valors**.
 - L'objecte valorat: Els **actes morals**.
 - La persona que valora: Valorem des de la nostra cultura.

- Per valorar de manera adequada:
 - Els actes morals: hem de tenir en compte tots i cadascun dels elements constitutius de l'acció moral.
 - Una persona: hi ha que mirar els seus actes globalment, no aïlladament.

- Definició:
 - Els valors morals són un conjunt no ben especificat de termes que denoten entitats abstractes.
- Exemples:
 - Pau
 - Bellesa
 - Bé
 - Igualtat
 - Amistat
 - Justícia
 - Felicitat
 - Llibertat
 - Solidaritat
 - Autoestima...

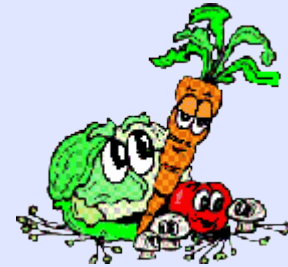
- Representen:
 - L'haver de ser (l'ideal o la utopia), no el ser (la realitat)
 - Són guies de conducta.

- Expressió escrita dels nostres valors:
 - la “Declaració Universal dels Drets Humans”.

- El comportament moral està orientat per les normes morals.
 - Les normes morals expressen “deures”.
 - Tenim l'obligació de:
 - comportar-nos segons les normes morals i
 - evitar els actes prohibits per elles.
- L'obligació moral ha de ser fruit d'una convicció interior.
 - Només estem obligades moralment quan:
 - reconeixem les normes com a nostres i
 - Podem triar lliurement complir-les.

- Definició:
 - Tenim un dilema moral quan ens trobem en una situació que ens exigeix complir amb dues o més deures alhora, però només podem complir un d'ells.
- Resolució de dilemes morals:
 - No només hi ha que resoldre conflictes entre valors, principis o drets.
 - També cal valorar i arbitrar els distints interessos de les persones que es troben implicades.

- En açò consisteix l'ètica:
 - en proporcionar-nos els elements necessaris
 - per a resoldre els nostres conflictes,
 - (intersubjectius i intrasubjectius),
 - de manera que puguem aconseguir l'equilibri psíquic,
 - potenciar les nostres possibilitats de “gaudi”
 - i aconseguir unes relacions harmòniques
 - i justes amb les altres persones.

